

**Projekty na podporu
handicapovaných uživatelů knihoven
MU FF VIKBB29
2009**

Vymezení pojmů I

- **Vada, porucha defekt (impairment)**

narušení (abnormalita) psychické, anatomické nebo fyziologické struktury nebo funkce

- **Postižení (disability)**

omezení nebo ztráta schopnosti vykonávat činnost způsobem nebo v rozsahu, který je pro člověka považován za normální

- **Znevýhodnění (handicap)**

omezení vyplývající pro jedince z jeho vady nebo postižení, které ztěžuje (znemožňuje), aby naplnil roli, která je pro něj normální

Slowik, J.: Speciální pedagogika

Klasifikace vad a poruch

- podle typu
 - orgánové, funkční
- podle intenzity
 - lehké, střední, těžké
- podle příčin
 - vrozené, získané

Klasifikace příčin vzniku vad a poruch

- vnější faktory
 - prenatální (fyzikální, chemické, psychické...)
 - perinatální (mechanické poškození mozku, infekce...)
 - postnatální (přímo působí na organismus jedince)
- vnitřní faktory
 - genetické (genové mutace...)
 - ostatní (dispozice, problémy imunity...)

Vymezení pojmů II

- Integrace

- spolužití postižených a nepostižených při přijatelné nízké míře konfliktnosti vztahů těchto skupin (Jesenský, 1995)
- školská, pracovní, společenská (sociální)

- Inkluze

- proces, ve kterém se lidé s postižením mohou v plné míře zúčastňovat všech aktivit společnosti stejně jako lidé bez postižení.

Vymezení pojmů III

- **Terapie**
 - každý odborný postup, který pomáhá dosahovat výchovných a vzdělávacích cílů a současně má také léčebný efekt.
- **Náprava**
 - specifický postup vedoucí k odstranění nebo zmírnění konkrétní poruchy nebo vady.
- **Kompenzace**
 - náhrada porušené, nevyvinuté nebo zaniklé funkce (orgánu) jinou funkcí (např. náhradou orgánu)

Zrakové postižení

Klasifikace zrakového postižení podle WHO (zdroj SONS)

- střední slabozrakost
- silná slabozrakost
- praktická nevidomost
- úplná nevidomost

Zrakové postižení

- pravidla komunikace
- pomůcky
- aktivity v knihovnách
- Blind Friendly Web

- www.sons.cz
- www.brailnet.cz

Sluchové postižení

Klasifikace sluchového postižení podle stupně sluchové ztráty

- nedoslýchaví
- neslyšící
- ohluchlí

Sluchové postižení

Klasifikace sluchového postižení podle stupně sluchové ztráty

- nedoslýchaví
- neslyšící
- ohluchlí

Sluchové postižení

- pravidla komunikace
- pomůcky
- aktivity v knihovnách

- www.cun.cz
- www.ruce.cz
- www.ticho.cz

Narušení komunikačních schopností

Přehled vad a poruch řeči

1. centrální vady a poruchy (koktavost...)
2. neurotické vady a poruchy (mutismus...)
3. vady mluvidel (huhňavost...)
4. poruchy artikulace (dyslálie...)
5. poruchy hlasu (mutace...)

Narušení komunikačních schopností

- pravidla komunikace
- pomůcky
- aktivity v knihovnách

- www.klinickalogopedie.cz
- www.alternativnikomunikace.cz

Tělesné a zdravotní postižení

Klasifikace tělesných postižení a zdravotních oslabení dle etiologie

- tělesné odchylky a oslabení (vady páteře...)
- tělesné vývojové vady (rozštěpy...)
- úrazy
- následky nemocí (encefalitidy, žloutenky...)
- DMO
- dlouhodobá onemocnění a zdravotní oslabení (alergie, astma...)

Tělesné a zdravotní postižení

Tělesné oslabení

- diagnostikováno až u 70% školní populace
- zvýšená únavnost při chůzi, případně i při sezení a stání
- potíže dýchacího systému a zaostávání významných svalových skupin

Tělesné a zdravotní postižení

Dětská mozková obrna

- nejčastější příčina vrozeného tělesného postižení
- porucha s pestrou etiologií a širokou škálou projevů
- asi ve 2/3 se vyskytuje společně s mentálním handicapem

Tělesné a zdravotní postižení

- pravidla komunikace
- pomůcky
- aktivity v knihovnách

- www.svaztp.cz
- www.ligavozic.cz
- www.paraple.cz

Mentální retardace

Dělení podle stupně postižení:

- lehká mentální retardace IQ 50-69
- středně těžká mentální retardace IQ 35-49
- těžká mentální retardace IQ 20-34
- hluboká mentální retardace IQ <20
- jiná mentální retardace
- nespecifikovaná mentální retardace

Mentální retardace

- pravidla komunikace
- pomůcky
- aktivity v knihovnách

- www.spmPCR.cz
- www.dobromysl.cz

Osoby s jinými handicapy

- poruchy učení
 - dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyspraxie, dysmúzie, dyskalkulie...)
- lateralita
- LMD, syndrom ADD, ADHD
- poruchy chování
- sociokulturní znevýhodnění
- kombinace vad
- senioři

Osoby s jinými handicapy

- pravidla komunikace
- pomůcky
- aktivity v knihovnách

Dáte-li nohu k noze, uděláte krok...

Dáte-li nohu k ruce, předkloníte se...

Dáte-li ruku k ruce, získáte...

- nové přátele
- nové informace
- nový pohled na svět kolem sebe
- pocit, že se vše dá zvládnout, když máte s kým
 - mnohem víc...